



PARTER

Klagande

Charlotte Åkerlind
Söderportsgatan 10
392 33 Kalmar

Ombud: Marianne Eriksson
Box 10
763 21 Hallstavik

Motpart

Kalmar kommun, Samhällsbyggnadsnämnden
Box 611
391 26 Kalmar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kalmar läns beslut den 12 januari 2021 i ärende nr 403-9322-2020, se bilaga 1

SAKEN

Kompletterande villkor för åtgärder som avser tillbyggnad och fasadändring på fastigheten Akacian 17 i Kalmar kommun

DOMSLUT

Med ändring av Länsstyrelsen i Kalmar läns beslut upphäver mark- och miljödomstolen Samhällsbyggnadsnämndens i Kalmar kommuns beslut den 14 september 2020 i ärende 2016–2295.

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun (nämnden) beslutade den 14 september 2020, i ärende 2016–2295, om kompletterande villkor för åtgärder som avsåg tillbyggnad och fasadändring av enbostadshus på fastigheten Akacian 17 i Kalmar kommun.

Byggherren, tillika fastighetsägaren Charlotte Åkerlind förelades att senast fyra veckor efter att beslutet mottagits lämna in följande handlingar:

- Teknisk redogörelse eller konstruktionsritning över tillbyggnadens grundläggning samt stomkonstruktion.
- Teknisk redogörelse eller konstruktionsritning för åtgärder i fasaden.
- Teknisk redogörelse eller handling (fuktsäkerhetsprojektering) som visar hur fukt från mark eller regn/snö kan påverka tillbyggnaden och ändringen av byggnadens utseende, även under utförandet. Handlingen skulle även redogöra för den tekniska hanteringen av fukten/vattnet.

Handlingarna skulle vara fackmässigt utförda i enlighet med branschstandard/Bygghandlingar 90.

Nämndens beslut överklagades till Länsstyrelsen i Kalmar län (länsstyrelsen) som genom beslut den 12 januari 2021 ändrade nämndens beslut på så sätt att tiden för när handlingarna skulle lämnas in bestämdes till fyra veckor efter att klaganden delgivits beslutet. Länsstyrelsen avslog överklagandet i övrigt.

Charlotte Åkerlind har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Charlotte Åkerlind har i första hand yrkat att länsstyrelsens beslut ska undanröjas och i andra hand att ärendet förvisas till annan kommun/länsstyrelse för opartisk bedömning.

Charlotte Åkerlind har vidare yrkat att sammanträde och syn ska hållas i målet.

Till stöd för sin talan har Charlotte Åkerlind anfört bland annat följande.

Renoveringen

Hon förvärvade den aktuella fastigheten den 1 december 2012. Bostadshuset på fastigheten är byggt 1789 och är ett av de äldsta husen i Gamla stan i Kalmar. Fastigheten omfattas av stadsplan från den 22 maj 1951 och är belägen i ett fornlämningsområde vilket innebär att hon inte har kunnat gräva eller utföra andra markåtgärder utan att grävningstillstånd funnits. Huset är med på Kalmar läns museums lista över hus som ska bevaras och som inte får rivas.

Hon har sedan förvärvet av fastigheten varsamt och byggnadsvårdsmässigt renoverat huset. Källarplan är byggt på en bosättning från 1100-talet, det vill säga på en fornlämning. För att bevara husets genuina kvalitet och karaktär har professionella fackmän anlåtats såsom en kakelugnsmakare, byggnadsvårdare, fönstersnickare och länsantikvarie. Samråd har skett kontinuerligt med Kalmar läns museums verkställande direktör. Kalmar läns museum har varit inblandade genom byggnadsteknisk rådgivning vad gäller utformning av fasad, foder runt fönster och staket med mera. Hon har ansökt om lov för att återinsätta sex fönster som varit urtagna sedan tidigare och 22 fönster har fått tas ut på grund av sättningar i marken eftersom de handblåsta glasen och karmarna sprack av de enorma krafterna. Flertalet fönster är originalfönster och någon tillbyggnad av den tilltänkta glasverandan har aldrig skett.

Problem med vatten som rinner in i huset

Fastigheten har sedan 2012 fram till idag haft problem med omfattande inträngningar i källaren med avlopps- och dagvatten vid varje regn. Marken framför Kalmar slott höjdes med minst 50 cm år 2012 och det ledde till att möjligheten för det naturliga vattenflödet att rinna ner till havet skars av.

En ny detaljplan antogs samma år och ombyggnaden omfattade förändring från skola till bostäder och gräs till hårdgjorda ytor, odränerat till dränerat. Det utfördes

ingen dagvattenutredning och den ökade mängden dagvatten ansågs kunna avledas till befintligt dagvattennät.

Den aktuella fastigheten är belägen vid korsningen Klostergatan, Söderportsgatan och Kungsgatan och på grund av markens lutning rinner allt vatten från kvarteret Valnötsträdet ner mot fastigheten. Eftersom vattnet inte kan rinna ut i havet som det alltid har gjort så har vattnet kommit att stängas in likt en bassäng och fastigheterna längs med Söderportsgatan och dess byggnader har blivit skadade. Buskar i trädgårdarna har dött till följd av syrebrist.

Bygglov för glasveranda

Den 28 juni 2016 beviljades hon bygglov för att bygga en glasveranda på bostadshusets södra gavel. Till grund för beslutet lades fackmässigt utförda byggnadsritningar som uppfyller lagens bestämmelser. Kommunen begärde inte in kompletteringar eller dylikt utan beviljade bygglov på de ursprungliga handlingarna och startbesked meddelades. Hon utförde därefter grundläggning för att kunna bygga glasverandan efter startbeskedet 2016.

Glasverandan kunde aldrig byggas

Marken på fastigheten började med tiden att försumpas. Från 2015 till idag så har katastrofala sättningsskador skett i bostadshuset på fastigheten. Skorstenarna har sjunkit och sjunker fortfarande. Jorden i trädgården har eroderat och trädgården sjunkit. Grundläggningen för glasverandan har sedan den 3 december 2019 börjat spricka eftersom kommunen grävde upp ett område på cirka 20 kvm i Söderportsgatan vilket gjorde att regnvatten rann in. Sedan grävningen sker vatteninträngningar i södra gaveln genom muren och grundläggningen står i vattensjuk mark.

Hon insåg att det inte var möjligt att påbörja uppförandet av verandan. Hon har haft flera besiktningsmän på plats som konstaterat att det inte är praktiskt möjligt att försöka bygga verandan. Utlåtanden finns från flera aktörer. Det är anmärkningsvärt att kommunens egen dagvattenutredning har samsyn med övriga utlåtanden.

Hennes fastighet gränsar mot den kommunägda fastigheten Gamla stan 2:4 som bland annat utgör gatumark. Sedan år 2013 har hon bevis och vittnen på att åtminstone 20 grävningsarbeten har utförts i gatan. Samtliga arbeten har skett trots att det saknats grävningstillstånd för allmän platsmark och för fornlämning. Efter hand som grävningsarbetena har utförts så har problem med vatten som rinner in i hennes bostad tilltagit rejält.

Hon har haft flera experter på plats och det finns dokumentation som tydligt visar orsak och verkan. Hennes klagomål har dock nonchalerats av kommunen.

Kommunens begäran om komplettering

Kommunen har beslutat om kompletterande villkor för åtgärderna som avser tillbyggnad och fasadändring på fastigheten. Beslutet är daterat den 14 september 2020 på sidan ett men sidan två och framåt är daterat 8,5 månader tidigare, vilket väcker funderingar om sidan två och framåt är en standardskrivning utan koppling till beslutet.

Det görs gällande att platsbesök på hennes begäran har utförts den 20 juli 2021 eller den 24 juli 2020 av en byggnadsinspektör. Hon har under flera år värdjat för att få en tillsyn av sin bostad för att visa de skador som vattnet orsakat. Hon har dock vägrats detta både från kommunen och från länsstyrelsen. Det var dock ingen byggnadsinspektör som utförde platsbesöket utan bygglovschefen som saknar särskild kompetens på området.

Huset är byggt 1789 och grunden vilar på en bosättning från 1100-talet vilket innebär att det kunnat stå i 225 år utan att bli skadat eftersom problemen med vattnet började år 2014. Det borde inte vara några problem för kommunen att se vad problemen beror på. Det är en praktisk omöjlighet för henne att färdigställa sitt hus eftersom marken är så blöt att ytterligare sättningar uppkommit och akut rasrisk föreligger. Hon bor idag i sitt sjuttonde evakueringsboende eftersom huset är obebodligt på grund av översköljningar av dagvatten från fastigheten Gamla stan 2:4.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inte satt sig in i situationen. Hon delar länsstyrelsens bedömning av prövningsramen och att villkoren inte kunde förutses när startbeskedet gavs. Hon kunde inte förutse att kommunen som ägare till den angränsande fastigheten skulle ta hand om sitt dagvatten genom att låta det ledas mot den aktuella fastigheten med flera. Hon ifrågasätter länsstyrelsens kompetens i byggnadstekniska frågor. Inte någon av länsstyrelsens sakkunniga personal har besökt fastigheten.

Länsstyrelsen grundar sitt beslut på bestämmelser som avser fastigheter som är belägna där det inte finns någon detaljplan men omfattas av områdesbestämmelser. Hennes fastighet är belägen inom område som omfattas av stadsplan. En stadsplan ska gälla som en detaljplan. De har vidare felaktigt benämnt fastigheten som Akacian 1:7, fastigheten har beteckningen Akacian 17.

Sammanfattningsvis

Kommunens och länsstyrelsens handläggning är märklig och trovärdigheten kan ifrågasättas.

Det saknas skäl för henne att inkomma med komplettering i enlighet med kommunens och länsstyrelsens beslut. Oavsett om hon inkommer med handlingar eller inte så är det inte möjligt att bygga verandan. De krav som kommunen respektive länsstyrelsen ställer avseende hennes komplettering är inte realistiska eftersom det inte finns någon byggherre som bygger sitt bostadshus på blöt mark. I sådana fall måste pålning genomföras och det torde inte vara tillåtet i en fornlämning. Hon kan inte dränera sin fastighet så till dess kommunen upphör att ta hand om sitt dagvatten genom att leda det mot hennes fastighet så kommer den fortsätta att förstöras. Till slut rasar huset och det är bara en tidsfråga.

Charlotte Åkerlind har gett in ett antal bilagor i form av bland annat utlåtanden, utredningar, filmer och andra dokument till sitt överklagande.

Nämnden har anfört att beslutet vidhålls och att mark- och miljödomstolen ska avslå överklagandet. Vidare instämmer nämnden i länsstyrelsens bedömning och önskar inte anföra ytterligare bevisning.

DOMSKÄL

Syn och sammanträde

Mark- och miljödomstolen har den 18 juni 2021 hållit sammanträde och den 21 juni 2021 hållit syn i målet. Byggnaden på fastigheten gav vid synen intryck av att vara skadad genom sättningar i marken.

Prövningsramen

Mark- och miljödomstolen har i det aktuella målet enbart att pröva frågan om nämnden haft fog att förelägga om kompletterande villkor avseende tillbyggnad och fasadändring av enbostadshus på fastigheten. Mark- och miljödomstolen kan således inte, inom ramen för det aktuella målet, pröva frågor om bland annat dagvattenhanteringen i området.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av 10 kap. 29 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, framgår att byggnadsnämnden får besluta om kompletterande villkor för bygg- eller rivningsåtgärd eller för kontrollen, om sådana villkor behövs för att uppfylla kraven enligt lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och behovet av villkoren inte kunde förutses när startbeskedet gavs.

Bestämmelsen ger nämnden möjlighet att i vissa situationer besluta om kompletterande villkor utöver de som framgår av startbeskedet. För att så ska kunna ske krävs att de två rekvisiten som anges i bestämmelsen är uppfyllda (prop. 2009/10:170 s 320 f. och 485).

Av utredningen i målet framgår att Charlotte Åkerlind beviljades bygglov och att startbesked meddelades för den aktuella åtgärden den 28 juni 2016. Beslutet avsåg fasadändring och tillbyggnad av en glasveranda. Nämnden har efter ett platsbesök

på fastigheten den 24 juli 2020 konstaterat att den nya grunden för tillbyggnaden skadats till följd av sättningar i marken samt att byggnadens södra fasad avlägsnats och att mötet mellan grundmur och timmerstomme försetts med tjärpapp och murbruk. Vissa delar av byggnaden hade försetts med ny panel och knutar som inte färdigställts. Nämnden har därefter beslutat om kompletterande villkor för de aktuella åtgärderna och förelagt Charlotte Åkerlind att lämna in vissa handlingar i enlighet med det nu aktuella beslutet.

Nämnden har som skäl till sitt beslut anfört att byggnaden till väsentliga delar förvanskats genom att åtgärderna inte färdigställts eller utförts bristfälligt. Nämnden har även anfört att det är sannolikt att åtgärderna som avser grundläggningen för tillbyggnaden inte utförts enligt bestämmelserna i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder, EKS 10) samt inte i enlighet med bestämmelserna om fukt i Boverkets byggregler (BFS 2014:3) avsnitt 6:51 som anger att byggnader ska utformas så att fukt inte orsakar skador, lukt eller mikrobiell växt som kan påverka hygien eller hälsa.

Charlotte Åkerlind har bland annat invänt att problemen med fukt och vatten startade före det att aktuellt bygglov beviljades och startbesked meddelades samt att problemen beror på åtgärder som kommunen vidtagit i marken runt omkring fastigheten, med början 2012. Hon har även anfört att hon försökt bygga sin veranda men att det inte går på grund av att marken försumpats. Nämnden har inte invänt mot hennes beskrivning av de faktiska förhållandena.

Mark- och miljödomstolen gör härvid följande bedömning.

Det är otvetydigt i målet att det förekommer fuktproblem som påverkar den tekniska standarden på huset och som kunnat kräva särskilda villkor för bygglov. Nämnden har i bakgrunden i beslutet angett att grunden för tillbyggnaden skadats till följd av sättningar i marken. Det sägs ingenting om vad sättningarna kan bero på eller om det finns risk för fortsatta sättningar i sådan utsträckning att komplette-

rande villkor är nödvändiga. Som skäl för beslutet har nämnden istället endast angett att byggnaden förvanskats genom att åtgärderna inte färdigställts eller utförts bristfälligt, samt att Boverkets allmänna råd, föreskrifter och byggregler sannolikt inte följts. Enligt mark- och miljödomstolen utgör inte dessa förhållanden tillräcklig grund för att meddela beslut om kompletterande villkor i det givna bygglovet. Frågor om förvanskning av byggnader och huruvida utförda åtgärder har genomförts bristfälligt eller i strid med gällande bestämmelser hanteras inom ramen för tillsynsrenden hos nämnden.

Sammanfattningsvis finner mark- och miljödomstolen inte att förutsättningar har förelegat för att besluta om de nu aktuella kompletterande villkoren. Med ändring av länsstyrelsens beslut ska därför nämndens beslut upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 21 juli 2021.

Lena Pettersson

I domstolens avgörande har chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Märten Dunér deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Caroline Torstensson.



Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

2021-01-12

Diarienummer
403-9322-2020
Sid 1 (4)

Klaganden
Lösbrief

Charlotte Åkerlind
Söderportsgatan 10
39233 Kalmar

VÄXJÖ TINGSRÄTT
3:2

INKOM: 2021-02-02
MÅLNR: P 577-21
AKTBIL: 2

Ombud
Delgivningskvitto

Marianne Eriksson
Box 10
763 21 Hallsvik
marianne@mesurve.se

Överklagande av beslut om kompletterande villkor för åtgärder för tillbyggnad och fasadändring

Beslut

Länsstyrelsen ändrar nämndens beslut på så sätt att tiden för när handlingarna ska lämnas in bestäms till fyra veckor efter att klaganden delgivits beslutet.

Länsstyrelsen avslår överklagandet i övrigt.

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun (nämnden) beslutade den 14 september 2020, diarienummer 2016-2295, om kompletterande villkor för åtgärderna som avser tillbyggnad och fasadändring av enbostadshus på fastigheten Akacian 1:7 i Kalmar kommun. Enligt beslutet föreläggs fastighetsägaren att senast fyra veckor efter att handlingen mottagits lämna in kompletteringar enligt följande.

- Teknisk redogörelse eller konstruktionsritning över tillbyggnadens grundläggning samt stomkonstruktion.
- Teknisk redogörelse eller konstruktionsritning för åtgärder i fasaden.
- Teknisk redogörelse eller handling (fuktsäkerhetsprojektering) som visar hur fukt från mark eller regn/snö kan påverka tillbyggnaden och ändringen av byggnadens utseende, även utförandet. Handlingen ska även redogöra för den tekniska hanteringen av fukten/vattnet.

Handlingarna ska vara fackmannamässigt utförda i enlighet med branschstandard/Bygghandlingar 90.

Charlotte Åkerlind (klaganden) har genom ombud överklagat nämndens beslut. Klaganden yrkar, så som det får förstås, att länsstyrelsen ska upphäva nämndens beslut. Till stöd för överklagandet har hon anfört i huvudsak följande. Eftersom ytvatten ovan asfalt inte rinner upp på den nya stenlagda marken samlas allt vatten framför de till fastigheten intilliggande kyrkogrindarna. Till följd av bland annat vattenbrunnar och markförhållandena på platsen är bostadshuset drabbat av stora översvämningsskador. Åtgärder ska eller har vidtagits för att åtgärda dessa. Klaganden är inte ansvarig för de översvämningsskador och



övriga skador som har uppstått på fastigheten till följd av vattenavrinningen. De förhållandena att ledningsnätet/dagvattensystemet i området är underdimensionerat och att marken/trottoaren har höjts runt hennes fastighet innebär att vatten tränger in på hennes fastighet och orsakar skada och påfrestar bostadshuset grundkonstruktion, samt att Kalmar Vatten AB (KVAB) är ansvarig för detta.

Motivering till beslutet

Prövningsramen

Av utredningen i ärendet framgår att frågor avseende bland annat dagvattensystemets underdimensionering och markhöjningen runt klagandens fastighet hanteras inom ramen för andra ärenden hos kommunen. Länsstyrelsen kan endast pröva vad som ligger inom ramen för det överklagade beslutet, det vill säga de frågor som nämnden har prövat. Länsstyrelsen prövar därför enbart om nämnden haft fog för att förelägga klaganden att inkomma med kompletterande villkor för åtgärder avseende tillbyggnad om fasadändring på fastigheten Akacian 1:7 i Kalmar kommun.

Prövning i sak

Länsstyrelsen konstaterar att bestämmelsen i 10 kap. 29 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ger nämnden en möjlighet att i vissa situationer besluta om kompletterande villkor utöver de som framgår av startbeskedet. Villkoren ska vara behövliga för att uppfylla kraven enligt PBL eller föreskrifter som har meddelats med stöd av PBL. Dessutom krävs för kompletterande villkor att behovet av villkoren inte kunde förutses när startbeskedet gavs (prop. 2009/10:170 s. 485).

Av handlingarna i ärendet framgår att klaganden den 28 juni 2016 beviljades bygglov och meddelades startbesked för ombyggnad och fasadändring på den aktuella fastigheten. Beslutet avsåg fasadändring och tillbyggnad av enbostadshus med en glasveranda. Vid platsbesök på fastigheten den 24 juli 2020 har nämnden kunnat konstatera att den nya grunden för tillbyggnaden skadats till följd av sättningar i marken. Vidare har byggnadens södra fasad avlägsnats varpå mötet mellan grundmur och timmerstomme försetts med tjärpapp och murbruk. Vissa delar av byggnaden har även försett med ny panel och knutar som inte färdigställts. Nämnden anser att byggnaden till väsentliga delar förvanskats genom att de vidtagna åtgärderna inte färdigställts eller utförts bristfälligt. Det har inte framkommit några omständigheter som ger länsstyrelsen skäl att ifrågasätta riktigheten i de observationer som framkommit vid platsbesöket.

Av nu överklagat beslut framgår att nämnden förelagt klaganden att inkomma med kompletterande villkor i enlighet med 10 kap. 29 § PBL. Klaganden har förelagts att lämna in en teknisk redogörelse eller konstruktionsritning över tillbyggnadens grundläggning och stomkonstruktion och åtgärder i fasaden samt teknisk redogörelse eller handling som visar hur fukt påverkar tillbyggnaden och ändringen i byggnadens utseende. Länsstyrelsen instämmer i nämndens bedömning om att utförandet av åtgärderna uppvisat sådana brister att de kompletterande villkoren som nämnden beslutat om behövs för att uppfylla kraven enligt PBL eller föreskrifter. Behovet av de kompletterande villkoren har enligt länsstyrelsen inte heller kunnat förutses förrän vid tidpunkten för kommunens platsbesök, och därmed inte när startbeskedet lämnades år 2016. Enligt länsstyrelsen påverkar inte frågan om vem som är ansvarig för att



vatten tränger in på klagandens fastighet bedömningen av om nämnden haft skäl att förelägga klaganden om de kompletterande villkoren.

Mot bakgrund av vad som angivits ovan och vad som i övrigt framkommit i ärendet bedömer länsstyrelsen att nämnden haft fog för att förelägga klaganden att inkomma med kompletterande villkor enligt 10 kap. 29 § PBL. Överklagandet ska därför avslås.

Eftersom tiden för när handlingarna ska ha inkommit till nämnden passerat beslutar länsstyrelsen att ändra nämndens beslut på så sätt att tiden för när handlingarna ska lämnas in bestäms till fyra veckor efter att klaganden delgivits beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 9 kap. 31 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan om åtgärden inte strider mot områdesbestämmelser, inte förutsätter planläggning och uppfyller de krav som följer av 2 kap. och 8 kap. 1 §, 2 § första stycket 3, 6, 7, 9-11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Av 10 kap. 23 § PBL framgår förutsättningarna för när byggnadsnämnden genom ett startbesked ska godkänna att en åtgärd påbörjas.

Enligt 10 kap. 29 § PBL får byggnadsnämnden besluta om kompletterande villkor för bygg- eller rivningsåtgärderna eller för kontrollen om sådana villkor behövs för att uppfylla kraven enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, samt behovet av villkoren inte kunde förutses när startbesked gavs.

Information

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för rättsenheten Anna Mäki med länsjurist Karolina Sjöblom som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Kalmar kommun, sam.byggnadskontoret@kalmar.se

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 9322-2020.



Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.